

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava
u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. šted. 12.943 • Oglas po ceniku

God. I.

Ljubljana, 21. september 1930.

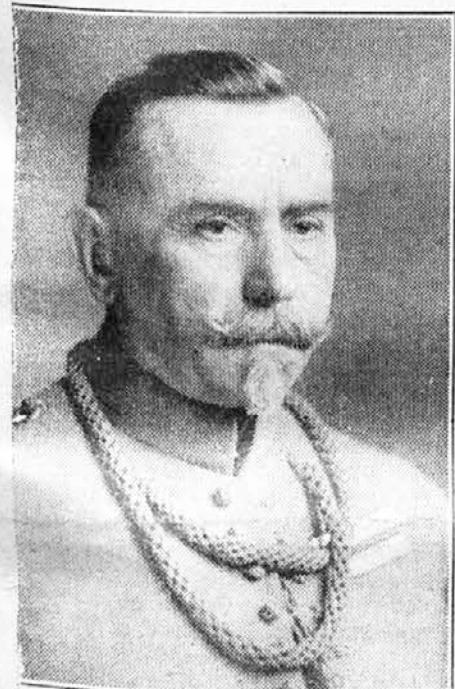
Broj 23.

DR. JOSIP SCHEINER, starosta ČOS:

Tyršovo delo

Pod gornjim naslovom u broju od 17. o. m., kada se je načrtao 98. godišnjica rođenja Dr. Miroslava Tyrša, »Narodni Listy« doneli su na uvodnom mestu članak br. dr. Josipa Scheinera, staroste Československe Obće Sokolske, koji ovde u celini prenosimo.

Naše Sokolstvo stupa današnjim danom u dvogodišnji pripravni rad, da bi godine 1932. slavom počastilo svetli jedan dan svoga, a i ostalih naroda. Dne 17. septembra 1932. pada u daleku prošlost stogodišnjica od trenutka, kada se u ponemčenom pograničnom mestu severnih Čeha — kojim je vladao grad ohlog grofa Thuna — rodio

Br. dr. Josip Scheiner, starosta ČOS

muž, koji je sa tako neopisivim divljenjem posegao u sudbinu svoga naroda i postavio mu čvrste smernice, kakove je trebalo birati za postignuće najsmionijih planova, koji su ikada uznikli u češkim glavama posle teških rana, koje im je otvorila zla sudbina prešlih vekova.

Što godina najveće epohe u istoriji češkog naroda! O dobo slavna, dobo velikih i lepih napora najvećih duhova, koji su probudili narod u trenutku, kad mu je već bio iskopan grob i kad su ga već hteli baciti u tamu prošlosti, u koju je trebala da bude zakopana sva veličina i slava prošlih vekova. Dobo grozog potlačivanja i nemilosrdnih težnja, da se uguši narod i heroičke borbe za njegovo samoodržanje! Dobo večitog spomena, kada je žrtva bila zadovoljstvo, tripljenje radost, kada su uz potešnu pesmu napadane stare i trule zgrade stoletne tiranije i lomljene verige i okovi. O dobo večitog spomena, kada su se rušile velike države i padala nasledstvena prestolja starih vladara, koji su očajno i zdvojno prečili slobodu i razvoj potlačenih naroda.

Srećni su oni, kojima je sudbina udelila, da na bilo koji način prinesu svoj ideo u tom visokom poletu i ustajnom trudu čitavog češkog puka za svoju slobodu. Da, bio je to čitav češki narod, svi njegovi sastavni dečki i svi slojevi, koji su zajednički i sa mladenačkim oduševljenjem i svestim žarom polazili u borbu. Svatko, bio on niži ili viši, radovao se svakom novom napretku i dalnjem uspehu u tim sveopštima težnjama i naporima.

Bijahu to najslavniji velikani duha, junaci srca, najpoštovanije glave cele dobe, koji svojim radom otkrivaju genij naroda na svim poljima javne borbe, bilo to na polju znanosti, umetnosti, političkom ili gospodarskom; bijahu to glave, koje su spremale i vođile onaj nezadržljivi oohod, bijahu to

nove snage, koje su pridolazile i novi polet, koji je brujožila naroda, a što je poticalo i nukalo napred.

Kako se veselo živilo, radilo, bilo, trpelo i pobedivalo sve do trenutka, kada je napokon odjeknulo zvono nadošle slobode!

Taj dobar genije naroda prizvao je u službu naroda i dve sjajne zvezde, Fügner i Tyrš, dve ličnosti uznemirujućeg duha i sreća, koje su bile od silnog uticaja u istorijsko svetskom prevratu, koji se spremao u krilu naroda. One su jačale njegovo fizično i duševno bivstvo i tako oboružavale ga sa najvećim i najizdašnjim snagama za ljute podvige i borbu, koja se ovde na način zemlji odigravala.

Ogromno delo prvih buditelja, prvih rasjanih strelaca kao i dalnjih falanga narodnih boraca koje su uvek rasle, mnogi napadaji neugroženih boraca, što dalje to jasnije su naveštali opštu zadaću, koju će trebati otpočeti u bližnjoj budućnosti u celom narodu i ona će se moći rešiti pobedom, ako se podigne i uvrsti potpuno duševno i fizičko bivstvo.

Sa vatrenim oduševljenjem i dojavinskom ljubavlju uspelo je tako, probudit narod i oduševiti ga visokim težnjama, uspelo je razbuktiti njegovu veliku sposobnost i nadarenost na kulturnom i političkom polju, ali to nije bilo dosta za borbu sa tako snažnim neprijateljem, tako naoružanim i okorelim, čija je težnja i geslo bilo izbrisati češki narod iz redova živih naroda. Zato je trebao jedan silan odaziv u vaspitanju naroda, trebala je nova struktura fizičkog bivstva pri podizanju njegovog zdravlja i čistoti, iz koje bi mogao erpsi snagu i otpor u teškim časovima i u prilikama, u kojima je živeo i još živi u teškoj borbi za biti ili ne biti.

To je video i osećao mlađi tridesetgodišnji filozof dr. Tyrš, koji je početkom šestdesetih godina prošlog veka, baš u doba nemirnog razaranja koje je u narodu izazvalo konstitutivne pokušaje, došao iz Novog Jachymova kod Berouna u Prag, da bi svoje sile stavio na raspolaženje narodnom pokretu, koji se tada razvijao. Nije došao bez spreme, već opskrbljen i oboružan sjajnim znanjem i pročišćenim nazorima o evolucijskom procesu, koji je narod preživljavao dugo godina, proces, koji je stupao upravo u odlučni stadij.

On, filozof, istoričar, estetičar, veliki ljubitelj i obozavalac stare hejenske kulture, poznavac klasične istorije i opšte istorije grčkoga naroda, njegovog nedostizivog razmaha, junaštva i propasti. On, zadojen filozofskim nazorima o čovečjem poslanstvu, došao je do pravog spoznanja one većite borbе svega što postoji za biti i ne biti, koje vlaže čitavim stvarstvom i baš tada došao je on i našao na mnogo brojne neprijatelje u češkom narodu koji je bio sam većim ugrožavanjem. Ali baš upravo on upoznao je, što nedostaje narodu u tom njegovom teškom položaju, uklonio je sve slabosti i ono zlo, koje je ropstvo kroz vekove nagomilalo; sistematski je otstranjivao udo po udo, organ za organom sa njegovog tela, upotrebljavajući i služeći se svim sredstvima za egzistenciju. Došao je do spoznaje, da »malobrojni narod kakav smo mi, naročito u tim okolnostima vremena i prostora, gde se nalazimo, može da očekuje dvojrsnu sudbinu: ili da ostane ravnodušan i onda neminovno da pogine, ili ako hoće da živi, mora da dužnom radionicu održavačno i svestrano uzdigne se nad drugu.«

On postavlja sebi pitanje i na njega odgovara bez otezanja: »da hoćemo da živimo, što znači da hoćemo da imamo jednakaze nazore i jednak volju koju nitko nebi mogao da preokrene«, ali pak, kad već hoćemo da živimo »nužno je, da naročito budemo svesni uzgoja i prosvete zato, jer se je naš narod u tom miljeu već nekada nalazio. To znači nadoknaditi silom ono, što su stoljeća obesčastila i kod toga paziti na zdravi razvoj i postupak.« On prati razvoj antičke veličine Helade i dolazi do uverenja, da je pre svega »potrebno sačuvati narod u onoj svestranoj svesti, stalnoj i čiloj snazi, u telesnom duševnom i moralnom zdravlju, koje ne dozvoljava nikakove nokvarenosti.«

Kad se je o tome uverio, odlučio se na smioni čin, na dizanje preporodne akcije velikog stila na fizičkom ustroju vlastitog naroda. Odvažio se je, da od češkog naroda vaspita nova pokolenja, koja će biti fizički i duševno jaka i moćna, a što pre svega čini narod velikim, snažnim i sposobnim da odoli svim teškoćama. Odvažio se je, da ponovo probudi u narodu onu do sada u njemu zazadremalu silu i moć, koja se samo od vremena na vreme dizala nad ostale narode i spremala ga na junačku borbu za slobodu. Za tu osnovu iskoristiće sve svoje znanje istorije Helade, sve svoje sklonosti k lepoti, plemenitosti i čistosti svog roda. Pokazuje put k bezgraničnim idealima ljudske časti i zrelosti na čitavom širokom polju ljudske kulture, uvek srdačnim obzirom prema vlastitom, unutrašnjem osnovu češke bitnosti.

Tom nacrnu, koji je osnovan za učestvovanje celog naroda i računan za stoljeća i stoljeća unapred, podaje se sav sa trpljenjem i mladenačkim oduševljenjem, i izrabljivajući zanosno harmoniju velike dobe političkih prevrata, osnovao je sa Jindřichom Fügnerom sokolsku ustanovu, koja nosi na svom štitu gesla, koja narod dosada još nije čuo i koja su kod ove nadčovečje pojave dolazila u njegovo srce silnom privlačivom snagom.

Češki je narod slutio u tim geslima svoje buduće poslanstvo i svete zapovedi, koje su mu podale nove posude nagona za samoočuvanje. Sokolstvo postale je svim slojevima vera, ono je prodiralo sve dublje u njihovo mišljenje i ustalo se u njima kao deo časti, koja kod češkog karaktera ne poštuje, a koji nagnje ka napredku i privlačivom snagom.

Tyršovo delo, promišljeno do sastavnstva, u tančine izradeno i na krasan način u svojoj unutrašnjosti opremljeno, i posle smrti svog stvaratelja u neoslabljenoj svecnosti i čudovitoj privlačnosti primalo je, nove i nove sledbenike, koji su narodu otkrivali sveža, snažna, domovinskim i ljudskim čuvstvima nadahnuta pokolenja.

Zato bi zmanj drugde tražio čoveka tako nadarenog i prožetog vrućom ljubavlju prema svom poslanstvu za skupnost naroda bez niskih i skripenih namera. Samo on mogao je svoje čuvstvo i istinsko uverenje da objavi u slavnoj istoriji na oslobođenički način, koji je bio tako prodirljiv, junačan i uznosi.

To je Tyršovo delo iz kojega stalno teče izvor sveže krvi i prolećnog duha u narodnom ustroju. Taj izvor ne može i ne sme nikada da presahne ili da oslabi dogod če se narod brinuti i paziti na svoje samoočuvanje, svoj napredak i slobodu, što osigurava trajnu budućnost. U njemu krije se čarobnost snage, lepote i dostojećnosti ljudstva.

Na zdar!

Pozdrav Nj. Vel. kralja našem Sokolstvu.

Prvi zamenik starešine Saveza br. E. Gangl, na čestitke, koje je naše Sokolstvo uputilo prilikom rođendana Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, primio je od Ministra Dvora pismo sledećeg sadržaja:

Beograd, 12. septembra 1930.

Gospodine,

Zahvalan na toplim željama, podnesenim u ime članova Uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije i starešine Sokolskih župa iz cele Kraljevine, prilikom dana rođenja Njegovog Kraljevskog Visočanstva Naslednika Prešte Petra, Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je narediti mi, da Sokolima Kraljevine Jugoslavije isporučim Njegov Kraljevski pozdrav.

Ministar Dvora,
B. Jevtić.

Dr. Miroslav Tyrš

Desetgodišnjica koruškog plebiscita

Svim bratskim župama i društvima!

U petak 10. oktobra navršava se 10 godina od nesrećnog koruškog plebiscita. Austrijanci i Nemci priredeću na taj dan veće proslave, koje će da budu sve pre nego prijateljske sprave naše države i našeg naroda. Naša je dužnost, da na ovu odgovorimo dostojećim manifestacijama za našu korušku braću. Svako sokolsko društvo neka priredi 10., 11. ili 12. oktobra o. g. akademiju sa primernim nagovorom ili barem predavanja o koruškim Slovincima. Materijal za predavanja biće objavljen u narednom broju »Sokolskog Glasnika«.

Manifestacione prirede prilikom desetgodišnjice koruškog plebiscita OBAVEZNÉ SU za sva sokolska društva, koja moraju da gledaju na to, da

manifestacije budu dostojan odgovor na nemačke izazivaleće plebiscitne proslave u Koruškoj, kao i pobodom našoj braći preko granice, da ustaju u borbi za očuvanje narodne individualnosti protiv navale nemačke politike raznarodjivanja. Ujedno imaju da budu protest protiv zatiranja slovenačke narodne manjine u Koruškoj kao i manifestacija za manjinska prava slovenačkog življa u Austriji.

Svako društvo dužno je, da o priznajući manifestaciji ODMAH pošalje jezgrovit izveštaj svojoj župi, a župe će onda prema tome podneti jedan skupni izveštaj Savezu i po jedan kratki, ali iscrpljivi izveštaj za »Sokolski Glasnik«.

Savez SKJ.

MIL. ĆIRIĆ (Ljubljana):

Selo i Sokolstvo

Ako nigde na drugom mestu, ali u našim sokolskim redovima treba izbegavati reklamu. Ideja nije isto što i trgovacki artikl, a pogotovo sokolska ideja. Da nebi i sokolska ideja na selu otišla stranputicom, ovim se recima hoće da upozori na neke delikatne stvari u ovom poslu.

Mi, koji volimo sve ono što je sokolsko i sokolski, nebi nikako želeći, da Sokolstvo postane skrovište pojedincu, koji su uvek išli za lakin i jeftinim lovom. Sokolstvo nije potrebna velika kolicičina, nego dobra kakvoča i sredene organizacije. Ne trebamo bukača, nego dobrih, sredenih i predanih radnika. Na tome je i do sada bazirana glavna snaga sokolske familije, pa treba da ostane i dalje. Nadamo se, da će tako i odsada da ostane, jer nam novi apostoli ne trebaju.

U poslednje vreme u mnogim mestima radi se na osnivanju seoskih sokolskih četa. Da se nebi krivo razumeli i ja sam pristačica osnivanja istih, ali sam ubeden, da se je pošlo pogrešnim putem.

Kogod je živeo i radio makar i krajče vreme u našem selu i medu seljacima, taj je odmah mogao da uvidi, da naš seljak brzo shvaća, ali da shvaćeno i primljeno sporo provada. To nije konzervativnost (kao što to neki misle), nego je to gola i obična nepoverljivost. Mnogi od nas je doživeo, da mu seljak kaže: »Jest, gospodine, dobro govorиш, ali malo ih je doživelio, da potpuno seljak (ili delomično) pri-

mi ono, što mu se preporučuje. Dakle, on zna što je dobro, ali iako prizna da mu je potreban napredniji rad i bolji način života, vidi se, da u njemu još postoji nepoverenje, koje je kroz godine i godine stekao prema stranicima činovnicima i koje je preneo i na sve one bez gunje — »kaputase« — kako on kaže.

Tome se ne treba ni malo da čujimo, ali treba s tim da računamo i da smo jedanput i s tom stvarju načisto. Danas, kada se počinje da radi na osnivanju seoskih sokolskih četa, ovo treba da se ima na umu više nego ikada. Što je cilj seoskih sokolskih četa to je suvišno da se govori, ali nije suvišno reći, da se tim poslom ne sme nagliti. Međutim, primećuje se u poslednje vreme, da mnogi zvani i nezvani rade na popularizovanju sokolske misli među seljacima, iako je poznata stvar, da je u stanju popularizovati nešto samo onaj, koji to poznaje. Pa ipak, od pre kratkog vremena niču novi apostoli i propovednici Sokolstva, koji su u njemu »potpuno verzirani«, iako sokolane nisu ni vana videli, i kad im se odbije nekoliko selskih poseta, na koje su išli da »uspit« svrše svoje trgovacke vreme u našem selu i medu seljacima, taj je odmah mogao da uvidi, da naš seljak brzo shvaća, ali da shvaćeno i primljeno sporo provada. To nije konzervativnost (kao što to neki misle), nego je to gola i obična nepoverljivost. Mnogi od nas je doživeo, da mu seljak kaže: »Jest, gospodine, dobro govorиш, ali malo ih je doživelio, da potpuno seljak (ili delomično) pri-

(Nastavak na str. 2.)

ROSJAVA-FONSIER ◆ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ◆ BEOGRAD

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Sokolski slet u Rajhenberku

U zadnje doba čehoslovačko Sokolstvo počelo je posvećivati mnogo pažnje svojim društvima u ponemčenim krajevima republike. Tako je ove godine bilo više velikih sletova u tim krajevima i u takvim prilikama su Nemci obično demonstrirali protiv Sokolstva na način, da su za sletske dane u masama napuštali gradove. 13. i 14. o. m. održan je takav slet u Rajhenberku, kamo je došlo oko 200 Sokola redovitima pa i posebnim vlakovima. U subotu naveče održana je u Narodnom domu svečana akademija, na kojoj su starosta Sokolskog društva u Rajhenberku br. dr. Reiniš i starosta br. dr. Němeček govorili o značenju sleta za jačanje češke manjine. U nedelju posle podne priredena je povorka, u kojoj je učestvovalo preko 3000 Sokola u odori. Češki su stanovnici grada povorku oduševljeno pozdravljali i obasipali cvećem. Posle podne održana je krasna javna vežba, na kojoj je učestvovala i čehoslovačka vojska. Sve prirede izvršene su bez najmanjeg incidenta, ma da je medu učesnicima sleta vladala velika uzbudenost zbog attentata na praški brzi voz, kojim su se Sokoli vozili. Policija je aretirala dve osobe, koje su osumnjičene da su pripremile atentat. Vodi se istraga.

II. pokrajinski slet na Kladnu

II. pokrajinskom sletu u Kladnju prisustvovao je kao gost i kapetan Robert Blyth, predstnik državnog

(Nastavak sa 1. str.)

treba za ranije da se povede računa i dobro vidi, gde se može početi s ozbiljnim radom, a ne: »Hoćemo li sokolsko društvo?« — »Hoćemo!«; »Hoćemo li sokolsku seosku četu?« — »Hoćemo!«, a ko će raditi to ne znamo. Zato ne treba ništa raditi »se neba pa u rebra«, jer nema nazor sazrevaњa. Što brzo sazre to brzo i trune. Za rad ove vrste treba vrlo smisljena organizacija paralelno sa smislijenim trudom i radom.

To se mora imati i zbog toga u vidu, što smo u sokolskim redovima svi jednaki i ravnopravni. Treba da se zna, da nije laka stvar laiku objasniti, da se u Sokolstvu i pored bratstva i jednakosti mora da prizna nečije duševno preim秉stvo, što se dokazuje jedino dobrim i pozitivnim radom.

Osim toga, sokolsko društvo ili česta ništa ne vrede bez dobrog tehničkog vodstva. Jedan prednjački tečaj ništa ne vredi za nepismenog ili polupismenog čoveka. Konačno ne vredi ni mnogo više toga za onoga, koji nije od malena vaspitan u sokolskom duhu, a takvih je najviše. Ne treba reći, da oni ne mogu biti dobri sokolski pripadnici.

zavoda za telesni uzgoj u Berihu u zapadnoj Australiji. Kod glavnih sletskih dana saradivo je i 24 Čeha iz Amerike sa br. Jos. Simčekom iz Swantona, Neb. na čelu.

Iz ČSL. Sokolstva u Americi

Michigansko okružje Severoistočne župe imalo je svoj slet i međudruštvena takmičenja 30. i 31. augusta o. g. u Deabornu, predgradu Detroita. Učestvovala su sva društva iz Michigana i Cleveland-a. Tehnički odsek AOS zastupao je br. Karel Oselka. — Severno okružje župe Južne priredilo je svoj slet sa takmičenjem 1. septembra o. g. (radnički dan) u Penelope u Texasu, prilikom šestogodišnjice tašnošnjeg čsl. Sokolskog društva.

Jugoslovenski Sokolski Savez u Americi?

Kakojavla »Sokol Americký«, glasilo AOS izdala je Jugoslovenska Sokolska župa u Chicagu posle dužeg prestanka u julu mesecu prvi broj svog glasila »Sokol«, kao posebno izdanje, u kojem je otštampan zapisnik skupštine jugoslovenskog Sokolstva u Americi, koja je bila 16. februara o. g. u Chicagu. Zaključeno je osnovati Jugoslovenski Sokolski Savez u Americi, sa sedištem u Chicagu. Ovaj broj, posred zapisnika skupštine, donosi i pravila saveza, kao i jedinstvena pravila za sve župe i društva.

ali sigurno je, da su uvek slabe vode, jer ko vodi nekoga, mora intelektualno u toj stvari da je nad vodenim. Od inteligencije na selu ne možemo mnogo da očekujemo, jer je ona u tome nemoguća da nešto.

Naše je selo većim delom nepisano i zaduženo tako, da je naš seljak izgubio svaku poverenje u sve organizacije kod kojih ne vidi direktnu pomoć, odnosno korist. Naš je seljak sajhalo, skeptik i filozof, što treba imati na umu pri svakom dodiru s njim. Kad nas, bar u ovom kraju, nade se još po koji David Štrbac. To je dobro, jer to je najbolji dokaz, da svak nije u stanju da medu seljacima radi javne poslove i da ih eventualno i ošteće. Našemu seljaku ne treba mršave i formalne pouke, nego prave prosvete. Njega treba više proučavati nego poučavati.

Ovim je recima samo namera da se potaknu na razmišljanje o ovoj stvari svi oni, koji se bave ovim problemom, a mnogi ga, kako mi izgleda, nisu dovoljno proučili, niti imaju u vidu ovo, što je ovde izloženo. Potrebno je dobro promozgati, gde, kako i kada je potrebno početi s radom na ovakvom teškom poslu, a ne da se ide kao »s grlo u jagode«, jer »nije svačija ispod sela pjevati.«

† Makso Cotić

Kad je došla u naše krajeve vest o tragediji naše braće u Trstu, potresla je sva naša srca, a na brata Maksa Cotića delovala je smrtonosno. 12. o. m. umro je u Mariboru, gde mu je bio

čičem, dr. Ladinjom i ostalim našim narodnim borcima punih 36 godina kao novinar i urednik »Edinosti«, kao organizator, govornik i agitator za naš narod, koji se je po nacionalnoj svesti i materijalnoj snazi dugo zavidne visine, dok ga nije sasvim upropastila i sve mu otela tuda sila.

Zna se, da je čitavo vreme svog plodnog i nesebičnog života stajao u redovima Sokolstva, pa bio je neko vreme i starosta Sokolskog društva u Trstu. Primorski Jugosloveni neće nikada zaboraviti svog najvećeg prijatelja i odličnog nacionalnog bora brata Cotića. Sva energiju, kojom je izvršio ogromno delo na svakom polju javnog života za blagostanje našeg naroda, erpeo je iz nepokolebitive vere u pobedu pravde. Ova vera živi još u njegovom mrtvom srcu, jer je brat Cotić osao živ u srcima nesretnog i uništavanog naroda.

Neko vreme bio sam saradnik njegovog lista, gde smo pre trideset godina, onda još mladi i veseli, visoko dizali barjak čistog rodoljublja i bratske ljubavi i sloge. Upoznao sam brata Cotića iz bliza i uverio sam se o plemenitosti njegove iskrene duše i njegovog širokog slovenskog osećaja. Tako je ostao sve do svoje smrti: lepa duša, čist karakter.

I ostala je preko njegovog groba — vera u pobedu pravde!

Večan mu spomen i slava!

Šestnedeljni prednjački tečaj ČOS u Pragu

Kao svake, tako i ove godine održao se je u Tyrševom domu u Pragu, od 20. jula do 3. augusta o. g., a pod vodstvom brata Fr. Erbena, šestnedeljni prednjački tečaj u koji dolaze Sokoli svih slovenskih naroda. Ove godine tečaj su posetila tri Jugoslovena, pet Poljaka i tri Rusa.

Taj tečaj imaju pravo da polaze oni prednjaci, koji su svršili 14-dnevni tečaj u Tyrševom domu ili pak župski tečaj sa vrlo dobrim uspehom. Na taj način u tečaj dolaze probraniji i bolji prednjaci, koji se tu još bolje usavršavaju, izobrazavaju i oduševljaju za vršenje svog plemenitog rada kao sokolski odgojitelji i vodi mladeži i ostale braće.

Od rana jutra pa celi dan do naveče radi se u tečaju neumorno. Satovi se menjaju, sad teoretički, sad praktički. Naravno, ponajviše se provodi vežbanje. Tu se vide na ozbiljnom poslu razne grupe, jedna kod preče, druga kod skoka, ruča, konja; nekoj opet izvode razne pripravne vežbe za laku atletiku. Drugi put opet uče se razni narodni plesovi, naše kolo, mazurka, ruski društveni plesovi itd. Zanimivo je tu u početku i međusobno razumevanje, što unaša i podosta veselosti, ali kasnije svladavaju se i te jezične poteškoće.

U danima pak, kada se približavaju ispit, svaki u svom kutu rešava zadatke, sastavlja vežbe. Slikovit je to tada prizor, kada se gleda, kako neki mašu rukama, nogama i trupom, neki sa štapom, neki sa bućicama, a nekoj opet sa čunjevima i svak nastoji da što bolje sastavi i napiše svoj zadatak, da nebi drugog dana zasluzio od br. Erbena naziv »spadavka«. Naveče ide se malko u grad bilo poslom

Tečajnici i instruktori šestnedeljnog prednjačkog tečaja ČOS u Pragu — Voditelj tečaja br. Fr. Erben (u sredini, stojeći)

ili da se prošeta, ali u 10 sati svatko je već u krevetu, jer dežurni dode da broji i pogasi svetla i pomalo sve utegne u krepki san. Drugoga dana opet nastavlja se redovitim radom; uči se, rešavaju se zadaće, a sve to sa oduševljenjem i veseljem. Već u pet sati jučrom zvare električno zvonce ceo minut tako, da i one najtvrdije trge iz sna, koji su po svojem mišljenju tek čas pre zaspali. Nastaje žurba, pravljenje kreveta, umivanje. Tuševi prskaju svom hladnim mlaževima i osvežavaju zaspale mišice. Posle doručka počinje vežbanje na spravama, nastavlja se prostim vežbama (teorija), a završi se predavanjima ili praktičnim časovima iz metodičke. Po ručku i nakon odmora

započinje se lakom atletikom, a završava se lekarskim i raznim predavanjima o organizaciji i slično. Tu se također uči sustavno plivanje, veslanje kao i razne moderne igre. Tako se od početka do konačnog tečaja provodi vreme u jednom stalnom radu po sustavno i detaljno utvrđenom programu. U tečaju vlada upravo uzorna disciplina.

Ceo rad braće instruktora i tečajnika prožet je međusobnom bratskom ljubavlju i ljubavlju prema Sokolstvu, zato i svaki tečajnik poneši iz tog tečaja najlepše i najugodnije utiske i dojmove. Pobratimljeni tako zajedničkim radom i naporima sa tečnjom i nastojanjem k istome cilju, ostajemo tako jedan drugome veran do smrti.

Braća — braći — ČOS našem Savezu —

Povodom trčanske tragedije naše braće, predstvenštvo bratske ČOS uputilo je našem Savezu pismo puno jezilinskene ljubavi, koja prožima srca naših dvaju bratskih naroda i koja kaže pod tudinskim gospodstvom za svoja stremljenja kažnjavaju lišenjem slobode, uništavanjem imanja i života.

Pismo medu ostalim glasi:

»Zalosni izveštaji o trpljenju braće Slovenaca, koji žive pod italijanskim gospodstvom, duboko su dirljuni celo jugoslovenskog Sokolstva. Sa većim ogorčenjem pratimo zatvaranje i mučeničku smrt onih muževa, koji za sebe ne traže ništa drugo, nego to, što su bili idealni poslednjeg svetskog rata, naime slobodni nacionalni život. Jugoslo-

venski i čehoslovački narod, koji ima svoju državnu suverenost, ne sprečavaju ni jednoj manjini slobodni razvitak u njihovoj nacionalnoj bitnosti i zato nama je još teže, kad se naša braća pod tudinskim gospodstvom za svoja stremljenja kažnjavaju lišenjem slobode, uništavanjem imanja i života. Veliko trpljenje vašeg naroda nova je i snažna veriga, koja veže Sokolstvo obju naših naroda, veriga neslovinog i nerazdruživog bratstva. Sto teže su vaše rane, to veća je naša ljubav, kojom hoćemo da vam pomognemo snotiti ih. Kad bi bilo moguće da tom našem ljubavlju preprečimo vaše trpljenje, sigurno je, nebi ga osećali. S Vama smo u vremenima dobrim i zlim.«

MILOJKO JEFTIMIJADES (Beograd):

Sokolska letovanja

U odgovor na članak brata M. Stanojevića iz Velikog Bečkereka, koji je izasao u »Sokolskom Glasniku« od 1. septembra t. g., a u prilog letovanja, molim da se iznese i ovo nekoliko reči. Pre svega, da bi bili načito sa time, što je cilj letovanja za nas Sokole, moram to ukratko iznjeti. Nije to samo odmor, to je takoder deo našeg sokolskog rada Stariji, koji idu na letovanje moraju se žrtvovati u korist opštih dobara. Oni vode, daju primer, u svakome pogledu prednjači i vaspitavaju mlade. Mladi bez pogovora imaju da vrše što im se naredi i da se drže reda propisanog prema pravilima stvorenim iskustvom sa ranijim letovanja. Naravno, da je teško za ona društva, koja nemaju iskustva, a svaki je početak težak. Zato je potrebno, da se takva društva obrate za savete i uputstva onima, koji su već duže letovali, ne da izgube još u početku volju za tako lepo područje.

Cilj sokolskih letovanja je da se deca i naraštaj, izdvojeni od svega drugog, a ostavljeni i danju i noću dobrim sokolskim radencima, upućuju kako bi postali dobri Sokoli, dobri gradani ove zemlje; da zavole Sokolstvo i njegovu jaku organizaciju; da zavole svaki kućak naše druge otadžbine i ceo svoj narod sa svim njegovim kulturnim tečkovinama, kako bi u slučaju potrebe žrtvovali sve što se može žrtvovati za čuvanje slobode i narodnog razvijanja. Ovo se postiže na taj način, što se letuje uvek na drugom mestu. Time se na vrelu upoznaju sve narodne tečovine, njegove pesme, igre, nošnja, motivi i druge umotvorine, a ujedno tako se raznim priredbama i predavanjima

siri u narodu sokolsko ime. Na vrelu se upoznajemo sa svakim delom gde živi naš narod i njegovim krasotama: jezerima, slapovima, klisurama, rečima, planinama, poljima, selima i građevinama. Životom u taboru pod šatorima, izletima, vežbanjima, kupanjem i sunčanjem i raznim dečijim igrama na otvorenom polju i svežem brdskom ili šumskom vazduhu mladi organizimi postaju zdravi, snažni, otporni i čili. Letovanja su prosvetna škola za stvaranje Sokola i zato su od velike koristi; na njima se postizava ono, što ne može da se postigne u sokolanačima na časovima vežbanja i kratkim predavanjima.

Što brat kaže, da treba stvoriti stalna letovišta za sokolska društva na Jadranu, otpada samo po sebi iznesenim ciljem letovanja, a i mi nismo ni skauti ni ferijalci da idemo radi odmora i provoda. Sto da zapostavljamo druge delove naše zemlje kada se i u njima može letovati i koji mogu pružiti i veće udobnosti i sredstva za postizavanje cilja. Ovoga se drži i naše društvo, koje je ove godine izvelo svoje deseto letovanje pod šatorima sa velikim uspehom i ako se išlo govoriti uvek na drugo mesto. Moglo bi se još opravdati dva letovanja na istom mestu, jer mesec dana je malo za upoznavanje okoline i naroda. Vrlo je lepa ideja brata da se podižu sokolski domovi na Jadranu radi letovanja i za upotrebu tamošnjih društava, ali je to neizvodljivo obzirom na postavljeni cilj letovanja. Koliko su naše oči upravljene Jadranu, koliko isto i Mačedoniji. Imamo bolnih mesta i ovamo i onamo. Na Jadranu je čak šta više

Što se tiče udobnosti, nje ima svi. Nama na letovanju nije potreban »nahtkas« sa budilnikom, ni »šrajbtiš« sa celim priborom za pisanje i sijalicom sa lepim »lusterom« i »širmom«. Prvog dana po dolasku svaki napravi više svog kreveta civiluk i police, gde u redu drži svoje stvari, o čemu se uveravaju vodnici vršeci pregled. Pa kada i toga nebi bilo, navikavamo se na svakojaku snaženja i trpljenja. Što sve ide na opštu korist Mi se moramo navikavati i na veće nezgodne, dok su ove tako male.

Ono društvo, koje je letovalo u Kaštel-Novom, u osnovnoj školi, nije izabralo pogodno mesto; a to je zbog toga, što je bilo primorano, nemajući šatore, da stanuje u zgradama daleko od mesta za kupanje. Ja u Kaštel-Novom nebi u opšte ni letovao. Moglo bi se letovati u blizini i sa vremenima na vreme posetivati mesto radi upoznavanja kraja, naroda i širenja ljubavi, braća i sokolske ideje.

Netačno je što brat uvijeno iznosi da je na letovanjima slaba hrana, da nema proširanih stolova pokrivenih bezlim čaršavima, da nema klupu, da nema tanjira i ostalog posuda i pribora za jelo, da bi se tako udovoljilo redu,

† Makso Cotić

novi dom, otkad je morao da g. 1926. ostanje Trst. Iako mu je bilo već 76 godina, bio je zdrav i jak i mogao je još, dugo da pozovi,

estetici i higijeni. Svega toga ima na onim letovanjima, koja provode stari i sukišni članovi sa stećenim iskustvima iz ranijih letovanja. Na našim letovanjima, iako imamo šatore, sve je to zastupljeno u većoj meri, nego što sam brat zamišlja. Kuhinja nam je odlična. Od cigala sazidamo uvek veliku peć i pokrijeemo je naročitim šatorom, te je vatra takva da bi mogli cele volove peći i kamo li jelo za grupu od tek preko sto duša. Da bi jelo bilo ukusno vodimo svakoga putu profesionalnu kuharicu uz odgovarajuću platu i ona kuha bolja jela, no što više od polovine učesnika ima kod svojih kuća. Što se tiče količine i nje je bilo uvek doista. Kao dokaz iznecu neke poslatke sa prošlog letovanja. Nas je bilo sto i dvadeset, a proveli smo trideset i četiri dana u mestu i za to se vreme pojelo preko devet tona hrane. Na svakog pojedince dolazio je dnevno preko dve kile hrane, sem hleba, koga je svaki mogao da jede koliko je htio. Što više, vodimo detaljan spisak o potrošku svake vrsti hrane, a što nam pruža prema tačnim podacima prilično zanimljivu statistiku, koliko se pojelo. Radi veće ugodnosti prijelu imali smo naročito udešenu trpezariju. Jedan veliki sator, od dvadeset metara dužine i deset metara širine, bio je razapet na konstrukciji izrađenoj od greda i letava. U njemu su bila četiri stola od dasaka, svaki je imao osam metara dužine i metar širine i odgovarajuće kluppe. Pre svakoga obeda redušu su pozivali stolove belim čaršavima, koji su prani jedanput nedeljno. Svaki učesnik imao je, pored činija u koje će primati hranu iz lonca, još i po dva tanjira, pribor za jedenje, ubrus i čašu za vodu. Bratovljeva tvrdnja, da se

vraćamo u doba Diogena neopravданa je i neumesna. Ako mi po taboru idemo sa kratkim hlačama, bosi i bez košulja dokaz je, da želimo što više združljiva, a to mislim nije nikome za uštrb. Iako smo tako razodeveni nismo prijavi. Obraća se ovdje vrlo velika pažnja na higijenu, estetiku red i disciplinu, više nego što se obraća na decu pažnja kod njihovih kuća. Članovi starištveta i predvodničkog odbora stalno vrše nad svima kontrolu i upućuju ih, a taboriški lekar brine se za zdravlje i da se vrše svi propisi higijene.

Nadam se, da je i ovoliko dovoljno, pa da brat uvidi da je bio u zabludi iznoseći neke greške pojedinih društava, smatrajući to za dosadašnji postignuti rezultat letovanja. Rezultati su dosadašnji, što će brat videti iz ovogodišnjeg izveštaja odbora za letovanje, koji ćemo dati u »Sokolski Glasnik«. Svaki učesnik sa ovogodišnjeg letovanja našeg društva potvrđuje moje navode i mišljenje, da je bolje letovati pod šatorima nego u zgradama.

I ja želim, da naša sokolska letovanja budu što bolja, a savršenstvo nigde ni u čemu ne može postojati, pa zato i mi ne možemo to ni tražiti, već samo stalna poboljšanja. Češa naš odbor za letovanje sastavljen je iz članova starčinstva i predvodničkog odbora koji su proveli već jednu deceniju na ovome radu, stvarajući, pripremajući i vodeći letovanja; zato se svim drage volje stavljamo na raspolažanje svima onima, kojima su potrebni saveti i uputstva. Ako je bratu, koji je pisao onaj članak, potrebljno detaljnije objašnjenje neka se slobodno obrati na Sokolsko društvo Beograd »Matica«, odbor za letovanje. Zdravo!

DUGANDŽIJA MARKO (Brinje):

Sokolstvo i škola

Nemam namere da govorim o nekoj novoj vezi škole sa Sokolstvom, jer je to pitanje načelno rešeno. Namera mi je da konstatujem činjenicu, da i pored određenog odnosa škole sa Sokolstvom, ipak se ovo dvoje bar u nekim krajevima slabo dodiruje. Sokolskoj deci, naraštaju, nebi smela biti nepoznata sokolska idea i sokolski rad ni tamo, gde ne postoje sokolsko društvo ili sokolska četa.

Da bi se to postiglo, valjalo bi, počasno od osnovne škole, u nastavni plan uvesti obavezne telovežbačke časove i da to bude uslov za uspešan završetak polaznika dotičnog razreda. Telovežba u školi ima da se vrši po Tyrševom sokolskom sistemu.

Za tih telovežbačkih časova ima se upoznati mlađe u ranoj mladosti sa sokolskim radom i idejom, da bi, kad poraste, kad dove u sokolanu, došla dobrozna upoznata sa Sokolstvom i njegovim zadacima. Za ovo nužno je, da nastavnici i nastavnike budu obavzno upoznati sa Tyrševim naukom i sistemom telovežbe.

Gde nema mogućnosti da se osnuje sokolsko društvo, nastavnici škole,

ispunjavajući do kraja svoj visoki poziv, valjalo bi da osnivaju sokolske čete, pa da obrazujući dečju obrazuju i odrasle i tako stvaraju duhom i telom jaku naciju. Za taj rad narod će ih nagraditi svojim priznanjem.

Tamo, gde postoji sokolsko društvo, tu školska deca sa nastavnicima treba da su s njim u tesnoj vezi. Jasam u mnogo mesta opazio neutesni pojav, da su nastavnici indiferentni prema Sokolstvu, prema telovežbi, pa čak da su i protivnici ovoga.

Imade mesta, gde postoji sokolsko društvo, a učiteljstvo u njemu nije zaslanjeno ni kao pomagač, a kako li da bi se decem u društvu saradivalo. Tačkovi nastavnici ne ispunjavaju dužnosti ni prema deci ni prema opštjoj društvenosti, a najmanje prema svom naoružanju.

Eto, zbog toga treba da se u svim školama zavede obavezna telovežba po sokolskom sistemu, kako se to u nekojima zaista i provodi. Merodavni sokolski radnici neka se pozabave ovim pitanjem, jer jedno dobro rešenje ovoga doneće Sokolstvu, a time i naoružanju lepe koristi i napretka.

Duh discipline treba podignuti!

Bratska Sokolska župa Split upućila je svim članovima uprave svojih društava i predvođačkim zborova okružnicu, koja po svojoj sadržini može da se općenito primeni i na druge župe, gde obvladava nehaj i nemar kao i znatno nedostajanje shvanjanja u vršnju sokolskih dužnosti.

Svakog nastojanja i preporučivanja sa strane nekoj župe ostaje mrtvo slovo, radi česa je u mnogome otečas i rad same župe. Kada društva ne odgovaraju zahtevima pobudama primljenim od strane župe, ne može ni župa da deluje onako, kako to zahteva sokolska organizacija. Posebice pak i sa mala delatnost društava ostaje kruna bez pravog sistema.

Spisi i razne upute, koje dolaze sa strane župe, ne protokoliraju se i ne donašaju na sednice, a za što u prvom redu nose odgovornost braća starešine i braća tajnici, jer oni lično primaju dnevnu poštu. Često ovakvi spisi svrše u ormari ili u džep kojeg društvenog funkcionera i time svi članovi upravnog odbora ostaju u neznanju svega onoga, što se zbijava u našoj zajednici. Kada se župa pozove na pojedine akte ili okružnice, tada od starešine pak svi redom dalje padaju kao iz neba, opravdavajući se: »Nije nam poznato — nismo znali itd. Posćeno se mora istaknuti, da usled toga širi krugovi članstva ostaju u svemu dekorirani. Radi ovakvog »delovanja« društvenih funkcionera društava organizacija u velikom broju društava je slabu, a u nekim se može smatrati potpuno negativnom.

Sednice društava ne održavaju se redovito, a kada se održavaju, vrlo

često nisu u stanju da donašaju zaključke, jer se desi, da nije na okupu potpuni broj društvenih funkcionera, ili pak kada su i svi na okupu, zaključci sednica ne izvršavaju se najtačnije i najsavesnije.

Općenito administracija kod mnogih društava vodená je vrlo primitivno ili nikako, u prvom redu radi nedovoljne aktivnosti tajnika društva, a napose s pomanjkanja kontrole starešine i njegovih zamenika, te žive saradnje ostalih funkcionera.

Za redoviti rad jednog društva treba da najpre bude uredno vodena administracija.

Sve se ovo dešava, jer dobar deo društvenih funkcionera neće da shvati poverenu im dužnost i tako se daleko došlo, da mnogi neznaaju što se u njihovoj sredini zbiva smatrujući dovoljno izvršenu dužnost, ako su kadikad pristupili sednici. Može li pred uitom savesti ostati takav funkcioner ravno dušan i ne osetiti, da to ne valja, da se tako ne može uspešno napredovati?

Statistika o članstvu vodi se vrlo nedostatno, ne zapaža se u glavnome živilja akcija za upis novih članova, posebice pak i dece.

Članarina se uteruje vrlo nereditivo, a prostorije nisu posvugde kako bi trebalo držane. Vidi se često preko celog dana dvorane otvorene i puštene na milost i nemilost dece sa ulice bez ikakvog nadzora. Mnoge dvorane ne pružaju sliku, koju bi trebala da pruži sokolska dvorana, gde egzemplarno treba da vlasta red, čistoća itd., da iz svakog kutića odseva brižljivost u uzdržavanju imovine. I disciplina nije na visini dostačnoj Sokola.

Prednjački zborovi nisu valjano konstituisani i kao da ne shvaćaju u dovoljno meri svoj zadatok i poziv. Prednjak treba da se vaspitava stalno, da bude nosioce sviju vrlina sokolskih, u prvom redu tačan i ustajan — braća i prijatelj svog članstva, a nadasve pravdan i energičan u traženju vršenja dužnosti. Najstroži treba da je prema samom sebi. Duh discipline treba podignuti i za to svatko neka se trsi, da sam bude primjerom.

Sva su ova opažanja stvarna i to nas je prisililo, da skrenemo pažnju i ponukamo na promišljanje o svemu kao i o načinu, kako će najbolje odgovoriti preuzetim dužnostima. Neka svaki pojedini funkcioner društva ispiši svoju savest, što je urođe kroz ovo vreme od kada je u upravi društva. — Mnogi i mnogi treba da iskreno priznaju: Nisam svojim radom udovoljio pozivu sokolskom! Trebam ili priopnuti ustajnom i marljivom radu u dužnosti, koju mi poveri skupština ili uprava ili ako nisam to ustanju, prepustiti mesto onome, koji će to svesnije da vrši.

Ovako dalje ne može ići, i zato treba da svaki upravni odbor kao i prednjački zbor promeni pravac prigodnog i nesistematskog rada koji je često puta uzrokovao lenošću, tromošću i neuspouzdanjem u samo sebe. Treba hitreći i životu te prionuti uz stvaran rad, koji je jedini kadar da donese koristi ideji i celoj sokolskoj zajednici.

Pojačana aktivnost i rad svakoga na svom mestu jedino je kadro podignuti auktoritet organizaciji, a ujedno jedino pravo sredstvo, kojim se može uspešno pobijati eventualni rad protivnika. Sva druga sredstva su nesolidna i nesokolska.

Provadanju u delo svih načerta i zadataka možemo pristupiti jedino oborani savesnošću sviju i čvrstom odlukom, da ćemo neslomivom voljom ustrajati u radu!

Svi uzročnici nehajna rada, ne po-prave li se, biti će pozvani na polaganje računa glavnoj skupštini.

Brate! Sestro! Pripazi, što se sve radi u tom društvu, uplivaj na svakog pojedinog člana i društvenog funkcionera, neka savesno vrši poverenu mu dužnost.

Pokaži interes na sednicama upravnog odbora i zahtjevaj, da se zaključci sednica izvršavaju.

Radi na tome, da se provede uredna administracija u društvu. Budi uvek u kontaktu sa članovima uprave i ne puštaj nijednog funkcionera dok nije izvršio povereni nalog. Traži od pojedinačnog člana društva, da vrši što savesnije i odnije svoje dužnosti. Načelnici društava neka stisnu redove i neka provedu što jaču disciplinu kod svih kategorija.

Jedino ovako, ako svaki funkcioner bude i malo doprine svojoj jedinici, moći će da bude uspeha.

Svaki mora, da svojim župi po najboljoj savesti saopći svoja opažanja i pogled o radu, kojim misli da bi se postigao bolji uspeh, a isto tako i svoje mišljenje vrhu ispravnosti opažanja, u koliko se odnose na društvo.

Sokolstvo je živa narodna akcija, ne tripi nerad i lenčarenje. Budimo otvoreni i iskreni, jer jedino na tome možemo graditi naše uspehe i budućnost organizacije. Ne čekaj pomoći od nikoga, a neka ti najveća i jedina posao bude tvoj rad onoliko, koliko si sam bio kadar doprineti.

Provadanju u delo svih načerta i zadataka možemo pristupiti jedino oborani savesnošću sviju i čvrstom odlukom, da ćemo neslomivom voljom ustrajati u radu!

IZ SAVEZA SKJ

XVII. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ

održana 31. augusta i 1. septembra o. g. u Beogradu.

Pretsednik Sletskoga odbora brat Dura Paunković podnosi opširan izveštaj o sletu i o njegovoj likvidaciji, a naročito o njegovoj finansijskoj strasti. Pre nego se slet definitivno likvidira predložiće se kako bilansa tako i svršetku svi učesnici.

Posle izveštaja o utiscima pojedinaca o prošlom sletu prima se predlog brata Čede Milića, da bi trebalo da sve sekcijske odbore iskreno i bratski iznesu sve one manjakosti, koje su same zapazile, a one da se onda zamuži u obzir kod prirede budućeg sleta.

Brat dr. Riko Fux predlaže konkretno, da se upita načelnštvo Saveza, koji su bili razlozi da vežbači nisu u potpunom najavljenom broju nastupili. Oscibom povoljno govorio o razdu pojedinih sletskih sekacija, od kojih su neke upravo uzorno delovali, kao tajnička, novinarska, lekarska, saobraćajna i t. d. Svim ovim sekcijskim izričajima zahvalju na velikom uzašimanju i agilnom radu.

Brat Momir Korunović nadopunjuje razlaganje brata dr. Fuxa i predlaže, da se na odgovornost radi nesudelovanja na javnih vežbama povuku i svi oni nastavnici gimnastike, koji su na predsletski dan školske omladine poveli dašto na nogometne utakmice umesto na sletište.

Sestra Dana Ilićeva podvlači, da se tokom sadašnje debate, kao i općenito u glavnom nedisciplinu predbacuje vežbačima, a nedisciplina pokazala se i u ostalim sokolskim redovima, naročito kod sokolskih društava, pa i kod samih sokolskih starešina, koji nisu hteli da primaju sletske posiljke, pa su time u velike bacali sletskog odbora u suvišne troškove, a s druge strane opet mnogo je trpeća i sama organizacija sletišta.

Brat dr. Riko Fux predlaže, da je u mnogo čemu otsutnost od vežbe skrivena i velika izmorenost članstva. Upozoruje, da je sa samim sletom nastupio u našem narodu psihološki momenat, koji se mora izrabiti, da se za Sokolstvo u našem radu poveže jaka propaganda, koja bi očito imala velikog uspeha, jer se u našim redovima naša pojavljuje sve veći interes prema Sokolstvu. Sama propaganda imala bi se provesti na najširom bazu i to baš sa strane samog Saveza. Na istu misao došao je i starešina Sokolske župe Maribor, koji konkretno predlaže, kako bi se proveo i propagandistički rad među omladinom.

U vezi sa sletom brat Dura Paunković podnosi referat o odlikovanjima, koja su podeljena pojedinim Sokolima izričitom pobodom ministra prosvete.

O sanaciji sokolskih domova referiše brat Branko Živković, koji izveštava da su ponovo pozvana sva društva, da se izbegne docnijenim suvišnim natezanjima. Župe treba naročito upozoriti, da se banovinske potpore ne mogu upotrebiti za pokriće redovitih troškova, već jedino za daljnje usluge.

Svako ima poveće dugovanje. Od sokolskih domova niti jedan nije bez dugovanja, a celokupna cifra kreće se oko 14.000.000 dinara. U vezi sa sanacijom domova Sokolska župa Ljubljana stavila je svoj predlog i izradila jedan pravilnik gledi osnuttu sanaciju skupštine za saniranje tih dugova. On je proučio ovaj pravilnik ali sama sanacija u ovoj formi je nemoguća, i jedino se da rčišti u formi jednog zajma.

Brat Dura Paunković iznosi svoj razgovor gledi sanaciju domova na međodavnom mestom, gde se je sporazilo tako, da bi se sanacija dugovanja na domovima dala rčiti jedino amortizacionim zajmom kod Državne Hipotekarne Banke. Veli, da će Savez svim silama poraditi, da se ovaj zajam dobije, ali društva će ga podizati sama direktno na svoje nekretne.

Zaključuje se, da se u duhu svega što je izneseno uputi jedna predstavka Drž. Hipot. Banci, kako bi se ishodilo najezino rešenje po kome bi se doznao, što sve banka traži gledi procedure kod sklapanja zajma, čime bi bilo kasnije lakše nabaviti od društava sve potrebe podatke.

(Nastavak sednice 1. septembra.)

Brat dr. Riko Fux u vezi sa jučeršnjom debatom o sanaciji sokolskih domova moli, da se kod sklapanja zajma nastoji ishoditi beskamatni zajam ili barem zajam po najnižoj kamatnoj stopi, jer ostanu li dosadašnje kamate, to se društvinama ovim novim zajmom neće ništa pomoći.</

Brat dr. Fuz predlaže: 1. da se nove članove u sokolska društva prima samo pokušno na 6 mjeseci, a u to vreme ima svaki ovakav član pokušnik, da svrši idejnu školu, za koju načrt ima izraditi prosvetni odsek Saveza. 2. Neka prosvetni odbor Saveza izradi načrt za idejne škole za prednjače. — Oba se predloga primaju.

Brat Paunković upozoruje, da su Sokoli sada primili odlikovanja. Dosađa je bio običaj, da se odličja na sokolskoj odori ne nose, pa bi trebalo da se i sada o tome doneće zaključak, koji bi važio za Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. Nakon debate zaključuje se, da se odličja na sokolskoj odori ne nose.

Brat Gangl kaže, da za izradbu sokolskih zastava i dalje važe odredbe, koje su postojale u bivšem Jugoslovenskom Sokolskom Savezu i to: zastava ima da bude velika 1 kv. met, jedna strana pretstavlja državnu trobojku, a druga strana jeste posve crvene boje sa pticom sokolom u letu. Ornamentika na zastavama ima da bude u stilu onog narodnog veza, koji je uobičajen u kraju, gde se nalazi sokolsko društvo. Načrte za sokolske zastave može se dobiti u Ljubljani kod brata Bože Račića, Turjaški trg 4. Svaki načrt, pospraćen sa tekstom, mora se predložiti Savezu na odobrenje.

RAZNE VESTI

ČEHOSLOVAČKE SOKOLICE NA III. ŽENSKIM SVETSKIM IGRAMA U PRAGU.

U poslednje vreme opažaju se u čehoslovačkom Sokolstvu tesnije veze sa sportskim organizacijama, a cilj je tome, da bi ove institucije zajednički radile na telesno-uzgojnom polju. U tom cilju zaključilo i zajednički nastupati na internacionalnim priredbama. Kao prvi plod ove medusobne saradnje vidimo učestvovanje Sokolica na III. ženskim svetskim igrama, koje su se ovih dana održale u Pragu. Ovim igrama učestvovali su pored Čehoslovački i Jugoslavena, skoro svi evropski narodi.

Dne 6. o. m. posetili su svи ovi gosti Tyršev dom, gde ih je pozdravio zam. staroste ČOS br. Mašek i članica načelnika sestra Boučkova. Gosti su pregledali Tyršev dom, a zatim prisustvovali akademiji na kojoj su bili upoznati sa sokolskim sistemom i metodom u pogledu ženske telovežbe. Na stupu pojedinim odelenja budili su najveću pažnju i pohvalu svih prisutnih. Osobito se svima svedeo nastup vrste članica, koja je bila nastupila na sletu »Junakice u Sofiji, sa divnom ritmičkom kompozicijom »Cetveroboj«.

U subotu, dne 7. o. m., učestvovalo je u svečanoj povoreci 2000 sokolskih naraštajki, koje su zatim na stadionu oduzele publiku izvedbom prostih vežaba, a koje su bile izvadane i na svesokolskom sletu u Beogradu.

U nedelju popodne, 8. o. m. nastupilo je na stadionu 960 Sokolica, koje su takoder krasno izvele beogradske vežbe. Njihov imponantan nastup izazvao je opšte divljenje i buru odusevlenja.

Također i na takmičenjima (hazena, laka atletika itd.) učestvovali su najbolje članice i naraštajke sa lepim uspesima.

Ovo je prvi put da Sokolstvo učestvuje na sportskim priredbama. Ovaj korak ČOS je od velike važnosti, jer se na taj način upoznaje cel svet sa sokolskim sistemom i njegovim uzgojnim metodama.

BUGARSKI TELOVEŽBAČKI SAVEZ »JUNAK«.

Savez bugarskih telovežbačkih društava »Junake« broji 37.822 pripadnika sa 154 društva koja su razdeljena na

Svim bratskim župama i društima!

U smislu člana 9. statuta o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije, dužnost je celokupnog članstva i naraštaja, da se medusobno pozdravlja sa »Zdravo!«, da se nazivlje medusobno »bratec«, odnosno »sestro« i da se oslovljava sa »ti« (braća i sestre u koliko to dopušta njihovi medusobni društveni odnosi).

Opozna se usprkos tome dnevno, naročito sa strane mladega članstva, da se ne drži ovih odredaba. Brat ide pored brata kao stranac iako nose jedan i drugi sokolski znaku.

Ovakovo preziranje propisa znak je nevaspitanja i nedostatka sokolske svesti, što u sokolskim redovima ne sme da bude i što se mora energično ukloniti.

Pozivamo zato sve funkcionere u župama i društima, koji se staraju za fizičko i moralno vaspitanje svih pričasnika naše organizacije, da u tom pogledu učine sve, da se ovaj naš nedostatak ukloni.

U smislu člana 10. istoga statuta mora nositi svatko sa sobom svoju člansku legitimaciju. Legitimirajte svakoga, koji krši član 9. statuta, i prijavite ga njegovom društvu, koje mora protiv njega disciplinski postupati.

Savez SKJ.

venske vlade. Br. prof. Strahinja M. Damjanović piše o osnovnim zadatcima u Sokolstvu. Jedan članak posvećen je katastrofi »Karadorda«. Iz »Sokolskog Glasnika« prenosi ponešto skraćen članak br. Ivana Bendiša »Sećanja iz prošlosti. *

GRGA BOGIĆ: »VALOVI«.

Brat Grga Bogić izdao je knjižicu svojih pesama, među kojima je otstampa i »Sokolska himna«, koja je bila od bivšeg Jugoslovenskog Sokolskog Saveza nagradena. Zbirka razdeljena je u tri dela: »Iz krvavog vibora«, »Valovi« i »Rad«. Mnogo pesama bilo je već objavljeno u raznim revijama i to u »Neimaruu«, »Književnom Jugu«, »Letopisu Matice Srpske« i dr. Knjiga se poručuje na adresu: dr. Grga Bogić, upravnik banovinske bolnice u Jašu Tomiću, Dunavsku banovinu.

Preporučamo braći i sestrama, koji posećuju Zagreb, restauraciju »Varošku Pivnicu« i »Kavanu Medulić«. Citajte naš oglas.

NATJEĆAJ na mesto strojara.

Općinska Uprava u Novoj ovim raspisuje natječaj na mjesto strojara za općinski vodovod.

Redovito bilježene molbe primaju se do 1. oktobra ove godine kojim treba priložiti: domovni list, krstni list, svjedočbu ponašanja, dokaz o dosadašnjoj službi. Mjesečna plata Din 1000.—

Prednost imaju prednjači ili dobrivežbači Sokolskog društva.

Općinska Uprava Novoja,

dne 3. septembra 1930.

Načelnik: Ivan Dabo s. r.

Prisednik: J. Šonje s. r.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

ŽUPA KARLOVAC

SOKOLSKO DRUŠTVO LASINJA:

Dana 6. ov. mj. proslavilo je naše društvo u Lasinji rođendan Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra, starešine Sokola kraljevine Jugoslavije na veoma svečan način. Toga dana priredilo je društvo svoju svečanu akademiju, a

na večer bakljadu po mestu.

Drugoga dana, t. j. 7. ov. m. naše društvo, pod vodstvom vrednog brata načelnika Vjekoslava Žiljaka, učitelja, osnovalo je novu sokolsku četu u selu Des. Štefanki, u koju se je odmah upisalo preko 40 članova.

ŽUPA LJUBLJANA

PREDNJAČKI TEČAJ

U ponedeljak 15. o. m. počeo je u prostorijama Ljubljanskog Sokola 14dnevni prednjački tečaj, koji vodi župski načelnik br. Lojze Vrhovec. Tečaju učestvuje 62 slušača, od kojih 23 sestre. Zastupana su skoro sva Sokolska društva ljubljanske župe, a jedan brat je iz Požarevca. Predavanja su dnevno od 8 do 12 i od 14 do 19

sati. Predavaju poznati sokolski radenci i to braća: dr. Viktor Murnik, ing. Lado Bevc, dr. Fran Kandare, Lojze Vrhovec, Vladimir Šuklje, Stane Terček, Lavrenčič, dr. Franta Mis, dr. Šliškar i dr.

Otvorenju tečaja u ime župe prisustvovao je župski starosta br. dr. J. Pippenbacher, koji je tečajnicima održao lep pozdravni govor i br. V. Švajgar.

ŽUPA MARIBOR

IZ MURSKEGA SOKOLSKEGA OKROŽJA:

Poletna bilanca teh. in prosv. dela.

(Konec.)

Gospodar brat Lukašič skribi z br. blagajnikom Ogrinom za finansijsko stanje in z njima vsi neimenovani v odsekih ter društveni upravi s starostc br. dr. Stanjkom na čelu za dobre soške misli. Pridno pomagajo tud' okoliškim društvom, saj je Ljutorški Sokol matica Križevcev, Veržej in Sv. Jurija. Predavanje je bilo le 140 6 društvenih predstav ter 6 kino.

2. Gornja Radgona je dvignila sokolski prapor leta 1919. ter postala kmalu važna sokolska trdnjava na avstrijski meji. Ze v letu 1923. je vzrastel sokolski dom, prvi v okrožju ki pa je bil žal na slab finansijski podlagi ter kasneje prešel v privatno last. Tako danes društvo telovadji v privatnem prostoru. Vpisanih je 144, od katereh je 20 telovadec, 17 telovadec, 22 moške in 17 ženske dece ter 40 netelovadec. Tehnično delo je skromno ker ni prednjaček. Vodili so br. Stanovšek, br. Lorber in s. načelnica Prelogova, br. Potočnik moške in s. načelnica Prelogova ženske oddelke. Pridno hodijo na zlete in tudi Beogradu so bili v častnem številu. Prosvetno delo ustreza pod prosvetarjem br. Ivenškom. Predavanje je bilo le 2, v drugačem 17 vist prireditev prosvetno zabavne programa. Društvo načeljuje dolgoletni starosta br. Karel Mavrič.

3. Murska Sobota je po številu članstva in uspehih drugo društvo v okrožju, osnovano leta 1920. v metropoli naše širne Slovenske Krajine. Ob 10letnici svojega dela je letos 1. junija društvo na slovenski način otvorilo tretji sokolski hram ob priliki del žup. zleta M. S. Župe iz murskega in dravskoga okrožja, ki postaja zarišča sokolske in jugoslovenske misli za vse Prekmurje. V telovadnici je 32 članov 12 žen, 25 moškega in 43 ženskega načeljaca, 62 moške in 4 ženske dece, 22 star. članov in preko 150 izven telovadnic, skupaj 312 pripadnikov. Pod spremnim vodstvom br. načelnika in župnega podnačelnika Cirila Hočevarja ter prednjačkega zbora je v telovadnem oziru lep napredek. Zadovoljivo je tudi prosvetno stanje pod prosvetarjem br. L. Vagajstanom. Po mesecu izvezeta do aprila je bilo 27 predavanj in 9 prosvetnih zabav. Zadovoljivo pa so uspehi dram. odseka (3 predstav) ter izvrstnega orkestra in pevskega zbora. Mnogo so pripomogli društvo poleg številnih delavcev br. Anton Koder in sedanji starosta br. dr. Farkaš ter župan br. Benko.

4. V Križevcih pri Ljutomeru je bil ustanovljen Sokol kot odsek Ljutomera leta 1920. Razvoj in gibanje društva je vibriralo s prihajačimi in odrhajočimi sokolskim delavci — uradnici. V splošnom pa se je

držalo na primerni višini in se od leta 1927. posebno lepo razvijalo. Tako, da je ob 10letnici svojega obstoja letos 9. junija na javnom nastupu pokazalo, da je zdrava veja našega mognega SKJ. Vse društveno delo je zaprto v ozko gostilniško sobo, ki je velika ovira hitremu razmahu. Ima 25 članov, 9 članic, 10 moškega načeljaca, 11 moške in 11 ženske dece, poleg 30 izven telovadnic, skupaj 90 pripadnikov. Tehnično je društvo pozitivno, kar vrši v redu prednjački zbor. Marljivo hodijo na zlete, pa tudi v Beogradu so bili. Prosvetne prilike so dobre, za kar se mnogo trudi br. prosvetar Borko Franc. Doslej je bilo 136 predavanj in 10 prosv. zab. prireditev. Poslovno je udejstvovanje tujaknjega učiteljstva v društву, ki ga vodi starosta br. Španger Vekoslav.

5. Dolnja Lendava je dobila svoje sokolsko društvo leta 1920. Je to važna točka na madžarski meji, zato je potrebno mnogo več pažnje od medodajnih sokolskih faktorjev! Pridno sodeluje učiteljstvo s svojim upraviteljem br. starost L. Peterrelom, agilnim nacionalnim delavcem v Prekmurju. Žal nimajo prostora, ne vadičevanje. Telovadci 12 članov, 3 članice, 54 moške in 10 ženske dece, preko 50 ostalih, skupaj 125 vpisane članstva. V jeseni bo proslava 10letnica društva. Vodi br. načelnik Albert Miklavčič. Prosveta se boljša. Marljivo vrši to delo br. prosvetar Simon Dobernik. Predavanj ni bilo, pač pa 2 dramatični predstavi.

6. V Beltincih so začeli s Sokolom leta 1925. Razvijal je dobro. Pridno dela v privatni dvorani. Danes šteje 15 članov, 9 članic, 5 moškega načeljaca, 20 moške in 12 ženske dece, okrog 30 ostalih, skupaj 100 članstva. Tudi tu ni moških vadičevjev, a so zato prav pridne sestre: načelnica s. Ivanka Skeletovo in s. prosvetarica (edina v Mar. S. Župi) Štefanka Prešernova. 25. maja so priredili uspelo telovadno prosvetno akademijo, mnogo pomagajo okoliškim društvom in so bili tudi v Beogradu. Javljeno je 32 predavanj in 8 zabavnih prireditev. Upravo vodi društveni starosta br. Stanko Medvešček.

7. Pri Sv. Juriju ob Ščavniči je bilo osnovano sokolsko društvo leta 1928. kot odsek Ljutomerskega Sokola. Ze bo rojstvu je imel mnogo ovir pri lokalnih činiteljih v cerkvi in šoli, vendar je danes iznad tega oprošten in je na pohodu. Posebno mnogo je pripomogel k lepim uspehom učitelj načelnik br. Janko Belec in s. pomagač br. prosvetar Drago Korošak. V skromno urejeno posojilniško dvorani vadi redno 21 članov, 9 članic, 7 ženskega načeljaca, 17 moške in 11 ženske dece ter 50 ostalih, skupaj 117 sokolske družine, vsi iz kmetijskih vrst. S skrbno pripravljeni telovadbo pro-

svetno akademijo je 18. maja t. l. po kazalo, da je v dobri formi. Predavanj je bilo 30, 15 prosvetnih zabavnih prireditev in 3 dramatske predstave. Društvo sodeluje skupaj s društvom Kmetijskih fantov in deklet na akademijah, pri dramatskom, pevskom in tamburaškom odseku. Sodeluje jo tudi radi pri nastopih in so bili tudi u Beogradu. Starosta je dober gospodar br. Ivan Kreft.

8. V Črniči, osnovan leta 1928. kot Ljutomerski odsek, se od začetka priznava primerno razvijal. Društvo ima privatno telovadnico in šteje 16 članov, 6 članic, 16 moške dece poleg 57 ostalih, skupaj 95 članstva v sokolskih vrstah. Primanjkuje moških in posebno ženskih prednjačkih. Vendar je telovadba na zdravi podlagi. Načelnik je br. Feliks Hrdet. Boljše je prosvetno delo pod prosvetarjem br. Topolovcem Rajmundom. Sicer je bilo le 5 predavanj in 6 prosvetnih zabavnih prireditev. Pridno delo z bračnim društvom na odru in glasbenih odsekih. Starosta je br. Jak. Senčar.

9. V Šalovcih je bilo ustanovljeno sokolsko društvo leta 1929. v jeseni s pomočjo bratskega sokolskega društva Murska Sobota. Društvo ima sedaj le 3 telovadce, 6 moškega načeljaca, 40 moške in 10 ženske dece ter preko 60 članstva, skupaj do 115 vipsanih, kar je vesel pojav, posebno ker je društvo v začetku in na madžarski meji. Zaradi sezonskega dela je odšlo 16 telovadcev v Bačko, zato je telovadba zaostala. Enako je prosvetni prilici. Oživelo po bo v jeseni s prihodom sezonskih bratov. Vse sokolsko delo vodi sedaj br. podnačelnik Goran Štefanec Rudolf. Do sedaj je bilo 18 predavanj in 5 zabavnih prosvetnih prireditev.

S tem sem pregledal podrobno tehnično in prosvetno delo v Murškem sokolskem okrožju v

Gacku sve čete sreća gatačkoga. Ukušan broj članova iznosio je oko 400, a od toga 200 konjanika. Bilo je prisutno i 50 dobrovoljaca i 10 starih ustaša iz ustanka god. 1875. Od župe došli su na tu svečanost starešina br. Čedo Milić, zamenik br. Dr. Pero Mandić, prosvetar br. Dr. Mile Dokić i načelnik br. Pero Čolić. Prisustovala je i sokolska muzika iz Nevesinja te ogromna mast naroda.

Pošto je svečano dočekan Kraljev izaslanik, pukovnik g. Savković, koga je pozdravio br. Dr. Novak Lojović, krenula je impozantna povorka kroz Gacko. Kraljev izaslanik i delegati župe prisustvovali su svečanom blagodarenju u pravoslavnoj crkvi i dovi u gatačkoj džamiji. Pred pravoslavnim crkvom, na naročitoj tribini, razvijene su zastave sokolskih četa i predane četnici barjaktarima. Pri predaji zastava četama održao je govor starešina gatačkog Sokolskog društva br. Lazo Jeftanović.

Nakon toga je u gradskom parku, na naročito podignutoj i iskićenoj tribini, pred postrojenim četama i ostalim sokolskim kategorijama, pred četom vojnika, dobrovoljicima, ustašama i sakupljenim narodom, Kraljev izaslanik, g. Savković, u divan patriotski govor predao pobednički venac — Kraljev dar — sokolskoj četi iz Nadinića, kao pobednici na ovogodišnjim utakmicama. Kraljevom izaslaniku odgovorio je starešina čete Nadinići br. Veljko Višnjevac.

Iza toga su zastave osveštene te obavljen svečani akt kumovanja zastava i zakucivanje klinaca. Ispred kumova izgorivo je svečanu zakletvu br. Simo Slijepčević. Iza njega govorio je starešina mostarske župe br. Čedo Milić. Nakon br. Čede predao je prosvetar župe br. Dr. Mile Dokić četi po-prednici i ostalim četama i pojedincima pobedničke diplome našeg Saveza uz prikladan govor o značaju viteskih sokolskih utakmica.

Time je ova značajna svečanost završena, a nakon tog prireden je svima učesnicima ručak u čast Kraljevog izaslanika. Na ručku je najpre nazdravio Nj. V. Kralju i Prestolonasledniku Petru kao sokolskom starešini br. Dr. Pero Mandić, a iz toga su se redale zdravice dobrovoljaca-Sokola. Zahvalio je svima učesnicima br. Risto Grđić, a na koncu je Kraljev izaslanik, pukovnik g. Savković, održao jedan oduševljen i značajan govor u kome je ocrtao visoku ličnost Nj. V. Kralja kao vojnika i državnika. Istaknuo je viteske i patriotske osobine naroda gatačkog sreza te obećao punu pomoć naše vojske Sokolima ovoga kraja.

Citava ova svečanost obavljena je u jednom nepomučenom redu i raspoređenju.

SOKOLSKO DRUŠTVO NEVESINJE.

Na 7. septembra o. g. obavljena je u Nevesinju svečana predaja Kraljevog pobedničkog venca sokolskim četama sreza nevesinjskog, koji je na utakmicama ove godine pripao četi iz Grabovice, a koji je kroz zadnje dve godine držala kao pobednica četa iz Udrežnja.

Za ovu svečanost sakupile su se u Nevesinju sve sokolske čete sreza nevesinjskog, njih 14 na broju, sve pod svojim četnim zastavama. Svečanosti je prisustovalo 20 dobrovoljaca i 14 starih ustaša. Od župske uprave došli su iz Mostara zamenik starešine župe br. Dr. Pero Mandić i statističar župe br. Milivoj Jelačić.

Pred spomenikom Slobode postrojene čete i u velikom broju sakupljeni narod dočekali su ušod uštevljeno klanjanje Kraljevog izaslanika, pukovnika g. Langerholca. Kraljev izaslanik je sa prestatvincima Sokola prisustovao svečanim blagodarenjima u pravoslavnoj i katoličkoj crkvi ter džamiji, a nakon toga su svi učesnici ove svečanosti u ogromnoj povorci krenuli na poljanu zv. Pahlevku, gde je podignuta naročita tribina, sa koje je starešina nevesinjskog Sokolskog društva, br. Veselin Kosorić, načelnik sreza nevesinjskog, srdačnim rečima pozdravio Kraljevog izaslanika, te izrazio duboku ljubav, odanost i zahvalnost čitavog naroda sreza nevesinjskog prema Nj. V. Kralju. Na pozdrav br. Kosorića odgovorio je Kraljev izaslanik, pukovnik g. Langerholc, govorom u kome je istaknuo veliko interesovanje Nj. V. Kralja za rad i napredak hercegovačkih sokolskih četa te čitavog našeg naroda. Iza toga je Kraljev izaslanik predao pobednički lovov Venac — dar Kraljev — sokolskoj četi Grabovica, koja je na ovogodišnjim utakmicama odnela pobedu. Kraljevom izaslaniku zahvalio je biranim rečima starešina sokolske čete iz Grabovice br. Gojko Golijanin, a nakon toga je prestatvnik župe br. Dr. Pero Mandić uz prigodan govor predao četama i pojedincima pobedničke diplome sa ovogodišnjim utakmicama. Iza toga je obavljeno osvećenje zastava i kumovanje zastavama uz zakucivanje klinaca. Sa svečanosti je poslan pozdravni brzozjav Nj. V. Kralju i upravi sokolskog Saveza u Beograd, a nakon toga je krenula svečana povorka kroz čitavo Nevesinje, na kojoj je sakupljen narod uštevljeno klanjanje Kralju i Kraljevom domu. Time je završena ova lepa svečanost naših sokolskih če-

ta, na kojoj je ponovo došao do izražaja ogromni uspeh sokolskog pokreta na selu.

SOKOLSKO DRUŠTVO IMOTSKI.

Proslava rodendana Prestolonaslednika Petra i predaje novih zastava pukovima naše vojske u Imotskom.

Sokolsko društvo u Imotskom proslavilo je 6. i 7. septembra o. g. na veoma svečan način rodendan Nj. Vis Prestolonaslednika Petra i istorijski čin predaje novih zastava pukovima naše vojske.

Na 6. o. m. održano je svečano blagodarenje u katoličkoj crkvi, a nakon toga pošla je kroz grad svečana povorka sa sokolskom muzikom na čelu. U 7 sati na večer priredena je bakljada, a u 8 sati na večer akademija. Na akademiji je održao prigodno slovo br. Dr. Janko Rako.

Ova proslava je osim toga pokazala, sa kolikim simpatijama i oduševljenjem primljena je i pozdravljenja naša vojska u ovome kraju, gde nema vojnog garnizona, pa bi bilo od velike koristi da Ministarstvo vojske i u budućem dozvoljava ovakve složne i zajedničke nastupe Sokola i vojnika.

SOKOLSKO DRUŠTVO MOSTAR.

Svečan doček nove zastave 32. peš. puka »Nevesinjskog« u Mostaru.

Inicijativom Sokolskog društva Mostar dočekana je na 9. o. m. veoma svečano nova jugoslovenska zastava 32. peš. puka.

Istoga dana posle podne krenula je veličanstvena povorka na čelu sa sokolskom muzikom na vežbalištu, gde je održana izvanredno uspela javna vežba. Na podignutoj tribini bio je okupljen upravni odbor Sokolskog društva Imotski sa starešinom Petrom Dojmijem te poštarešinom br. Lukom Milinovićem, zatim delegati uprave mostarske sokolske župe i to prosvetar župe br. Dr. Mile Dokić i načelnik župe br. Pero Čolić.

Prosvetar mostarske sokolske župe br. Dr. Mile Dokić je nakon pozdrava starešine br. Dojmija održao prisutnima govor u kome je istaknuo značaj svečanosti.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio je br. Antun Bartulović.

Nakon toga su održane uspele vežbe svih društvenih kategorija, a naročito oduševljenje izazvala je vežba čete Sokola vojnika 32. peš. puka iz Nevesinja. Vojska je najpre izvela proste vežbe sa puškama, a zatim nekoliko veoma uspelih skupina. Četu vojske je predvodio i sastavio i naučio vojnike proste vežbe i skupine br. Mišo Paranos, poznati sokolski radnik iz Metkovića.

Iza tog predavača govorio

i na kraju tri »sedmice«, koje su mogle biti bolje uvežbane i lepše izvedene, jer su je izveli samo domaći.

U zajedničkim točkama svih kategorija učestvovali su, pored domaćeg društva, još i društva iz Rume sa svojim odsekom iz Nikinaca, St. Pazova i Zemuna.

Opšta karakteristika svih zajedničkih vežbi je: nedovoljna uvežbanost, hrđavo ravnjanje i pokrivanje, te ne-disciplina kod svih kategorija, a naročito starijih. Ovo je medutim kod svih naših nastupa, to je naša stara bolest, koja iziskuje temeljito i savesno lečenje. Za povahu je pregneće Sokola u Rumi, koji su sa svojim odsekom došli u veoma lepom broju (70) i dali najviše vežbača. U buduće ovakove na-

stope treba bolje pripremiti, da budu uvek na dostoјnoj visini, a ne da se čuje od posetioca pri odlasku: »Videli i naučili smo mi već i na nešto bolje.« N. B. N.

ŽUPA VELIKI BEČKEРЕК

SOKOLSKO DRUŠTVO VEL. KIKINDA.

† Milorad Lotić.

Dne 7. septembra o. g. umro je u 31. godini života brat Milorad Lotić, trgovac iz Velike Kikinde, kojeg je 8. septembra Sokolsko društvo uz sudjelovanje mnogih drugih korporacija i gradašnica otpratio do groba na najvećaniji način.

Brat Lotić je to u punoj meri zaslužio. Dugo godina bio je članom društvene uprave, drugi tajnik, te se kao takav vidno isticao u svim sokolskim priredbama. Zauzimljiv i energičan, sa verom u uspeh radio je i izvršavao sve dužnosti. Polaganog razvijao se iz njega dobar nacionalni radnik, koji nije tražio naročitoga priznanja, nego uživao u uspesima svoga rada.

Osim sokolskog rada istakao se i kao poverenik Privrednikovih pitomača. Aktivno je sudjelovao u životu Trgovačke komadine.

Nao sprijevodu su se od pokojnika oprostili br. Milenko Brančić, sveštenik i starešina Sokolskog društva br. Stojan Jakšić.

Sokolsko društvo Velika Kikinda

gubi u njemu jednoga vrednoga radenika, jednoga od onih ljudi, kakvih je sve manje, koji su voljni, da sa mnogo ljubavi služe opštjoj koristi. Neka mu je trajan spomen među braćom!

SOKOLSKO DRUŠTVO BELIŠĆE.

Sokolsko društvo Belišće, koje je osnovano u julu t. g., proslavilo je na svečan način rođendan Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra.

Tom prigodom održao je starešina društva govor pred članovima društva i velikim brojem općinstva, u kojem je objasnio značenje ovog dana za svakog državljanina, a poglavito za svakoga Sokola.

Govornik je kratko skicirao razvitak jugoslovenske ideje. Istaknuo je osobito, da je današnji dan, kad pukovi, koji su se borili pod srpskim zastavama i stekli udjeljenje i poštovanje celoga sveta, predaju te svoje ponosne barjake istoriji i grle nove, jugoslovenske ideje, najveće slavlje jugoslovenske ideje, najveća garancija za sarvren njezin procvat.

Svaki Jugosloven, a poglavito svaki Sokol znade, da se blagodarstvo i harnošću mora to veliko delo naše vojske poštovati.

Svečana sednica završena je time, da se Nj. Vis. Prestolonasledniku Pe-tru otposlao pozdravni telegram.

MALI OGLASI

Vojni kapelnik u penziji, traži namještenje kao kapelnik u Sokolskim muzici. Ponude na Upravu lista.

ŠTAMPILJE
PEČATNJAKI
ETIKETE LTD.

Solidno, tačno, jetlino kod
SITAR & SVETEK
Ljubljana, Sv. Petrac, 18

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska, ličarska, sobo- in črščilarska delavnica
IVAN BRICELJ
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvrsitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

KLIŠEJE
KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVIS

Fotograf. atelier „VIKTOR“
LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 4
(nasproti Narodni tiskarni)
izvršuje moderne portrete, povečave in reprodukcije po vsaki sliki, skupine, slike za legitimacije itd.
Prvovrstno delo. — Zmerne cene.

NOVI CIJENIK šalje badava tvornica tambura
Tambura STJEPAN M. GILG, Sisak br. 80 (Hrvatska)

Gröbming - Lesica - Mole:
Srbskohrvatsko-slovenski slovar
Besedni zaklad tega slovarja vsebuje izraze iz vseh knjig, ki so v rabi na naših društvinih časopisih, poleg tega pa vse izraze iz vskazovanja življenja za dom in urad, v kolikor so različni od slovenskih.
Slovar je opremljen z akcenti, kar je neprecenljive vrednosti za vsakogar, ker brez akcentov ni mogče srbohrvaščina pravilno izgovarjati. V slovarju sta upoštevani jezikovščina in ekavčina, tako da ne pride človek v zadrgo ne pri čitanju hrvatskih ne srbskih knjig in časopisov.
Ker naklada slovarju pohaja, je v Vašem interesu, da slovar čimprej naročite.
Pripravila se slovensko - srbskohrvatski del!

Narotila sprejema Utetelska knjigarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6
CENA V PLATNO VEZANI KNIJIGI DIN 50.—
Pri skupnem naročilu 10 knjig 10 % popusta

UČITELJSKA TISKARNA
FRANCŠKANSKA UL. 6
TELEFON STEV. 2312
LITOGRAFIJA / STEREOTIPIJA

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostijega do najmodernejšega/Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige/Illustrirane knjige v enobarnem ali več-barvnem tisku/Brošure in knjige v malih in največjih nakladah/Casopise, revije in mladinske liste/Okušna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov/Lastnata vornica šolskih zvezkov/Solski zvezki za osnov., mesč., sred.šole/Risanke,dnevnički,beležnice/Notni papir/Zvezki za okroglo pisavo

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA
BRANKO PALČIĆ

CENTRALA ZAGREB
ULICA KRALJICE MARIJE 6
Dobavljač Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Brzojavni naslov: Trikotaža Zagreb

Telefon br. 26-77

FILIJALA BEograd
Balkanska 28, Hotel Prag
Izvozna banka, pasaž

Izradujem sve vrsti sokolskih potrepština za javni i izletni nastup članova,članica i dečje ljetne po propisu SKJ. Nadalje preporučim se braći za izradbu najmodernijih cilinskih odijela, koja po najnovijem kredu izrađuju u vlastitoj radionici.

LJUBLJANA
AMBROŽEV TRG ST. 9

DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

v največji izbiri priporoča po nizkih cenah

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 13

Restauracija VAROŠKA PIVNICA
ZAGREB, GAJEVA ULICA 9

Poznata stara zagrebačka gostionica u sredini grada. Domaća kuhinja, prvorazredna vina i najbolje pivo. Na raznju pečeni janjiči, odojci, race itd.

Velika letna senasta bašta. Svake subote i nedelje koncertat vojne glazbe.

Sastajalište Sokola!
Cene u merenju!

Vlasnik: Ćiril Tratnik

Specialna mehanična delavnica

za popravila pisarniških strojev, registrirnih blagajn, foto, gramofonov in nalivnih peres. — Priporoča se

LUD. BARAGA ♦ LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 6

Telefon 29-80

Telefon 29-80

Obaveštavam braću Sokole, da **bojadisem** (barbam) platno, žuticu i gradel na druk u svim bojama. **Bojadisanje** (barvanje) stoji po 1 m duljine a 0-80 m širine samo Din 250. Na taj način dolaze mušterije do jeftinije robe (po metru 1 Din i više), nego da kupuju golovo robu. Pošiljku od preko 500 m prima naručitelj franko. Sve ostale upute mogu se dobiti kod mene.

Priporoča se svima Sokolima i Sokolicama Ljudevit Wächtersbach, Čakovec bojadisar (barvarija)

„Kavana Medulić“, Zagreb, Ilica 59

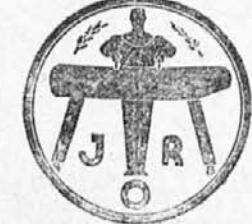
Elegantna in najmoderneje uredena kavana. Svi domaći i inozemni časopisi. Iz kavane vozi **lift** u prvi sprat, gde se nalazi največja **DVORANA BILJARA** sa osam biljara i separirane igračnice. Vino i pivo na čaši.

Sastajalište Sokola!

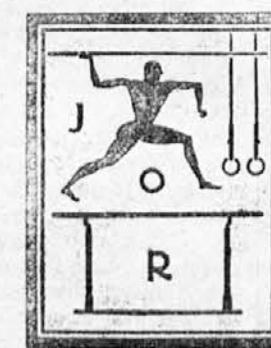
Vlasnik: Ćiril Tratnik

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava

J. Oražem
Ribnica, Dolenjsko

OSNOVANA 1881. GOD.

izradjuje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrepštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašće ljuljanke, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. — Ilustrovani cenik besplatno.

PETER ŽITNIK

SPOLOČNO KLEPARSTVO

instalacija strelovodov

največa sistema in trupe

lesnocoementnih strč.

Delo

črno

zeleno

LJUBLJANA

AMBROŽEV TRG ST. 9

Zajtrkovnačka AL. ŠČURK

Ljubljana, Dunajska cesta 12

priporoča vedno sveže de-

likatesne izdelke ter prist-

na domaća in tuja vina.

Iv. Brunič & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

se toplo priporočata vsem

cenj. naročnikom. — Delo

solidno! — Cene zmerne!

Ljubljana, Kotnikova ulica

Pošojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. ● r. z. z. o. p. ● Telefon štev. 108

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevnem razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 meseca po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000.000—, rezervnih zakladov nad Din 5,000.000—.

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z.
CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ

TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE

PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnati barv. Kemično čiste in kemično oljepljane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopicev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. ★ TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

SLETSKE ZNAČKE

kao i sve vrsti sportske i društvene, emajlirane ili samo tlačene, te

ORDENE I MEDALJE

izradjuje u ukusnoj i najlepšoj izvedbi

GRIESBACH I KNAUS

Tvornica zlatne i srebrne robe, sportskih i društvenih znakova
ZAGREB, ILICA BR. 17 (DVORIŠTE)

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, pl